

Kas ir ekosistēmu pieeja un ekosistēmu pakalpojumi?

2013. gada 17. maijs
Eiropas Jūras dienai veltītā konference

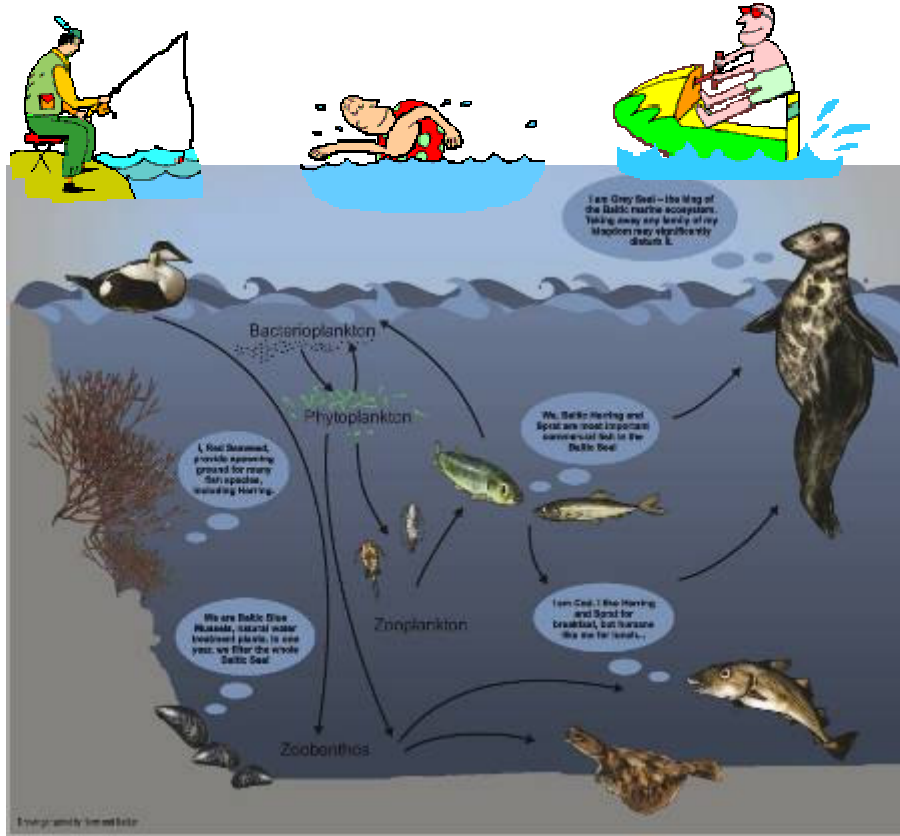

Edgars Bojārs
Baltijas Vides Forums

Jūras ekosistēma - sarežģīts komplekss ar daudzām mijiedarbībām

Koncepcijas rašanās (I)

- ❑ Ekosistēmu kompleksitāte = nepieciešamība pēc jaunas pārvaldības pieejas
- ❑ ASV ekologa Aldo Leopolda (1887.-1948.) atziņas
- ❑ 1960ie-1970ie – strauja sistēmiskās domāšanas attīstība ekoloģijā
- ❑ 1971.g. Ramsāres konvencija par mitrājiem: “gudra izmantošana

Koncepcijas rašanās (II)

- ❑ 1980.g. beigas – 1990.g. sākums: diskusijas Ziemeļamerikā par stratēģijas nepieciešamību, kas ietvertu visaptverošu un integrētu dabas resursu apsaimniekošanu, iesaistot sabiedrību: “ekosistēmu pieejas” koncepcija
- ❑ 1995.g. ANO Konvencija par bioloģisko daudzveidību

Ekosistēmas pieeja

[Konvencija par bioloģisko daudzveidību]

www.bef.lv

Ekosistēmu pieeja ir stratēģija integrētai zemes, ūdens un dzīvo resursu apsaimniekošanai, kas veicina aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ievērojot taisnīgumu

Ekosistēmas pieejas 12 principi (I)

www.bef.lv

- Ekonomiskā izpratne un apsaimniekošana
- Decentralizēta pārvaldība
- Līdzsvars starp bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un izmantošanu
- Ekosistēmas iespēju nepārsniegšana

Ekosistēmas pieejas 12 principi (II)

- Sabiedrība nosaka pārvaldības mērķus
- Visas zināšanas ir būtiskas!
- Jā saglabā ekosistēmas struktūra un funkcijas
- Jā apzinās neizbēgamās izmaiņas ekosistēmā

Ekosistēmas pieejas 12 principi (III)

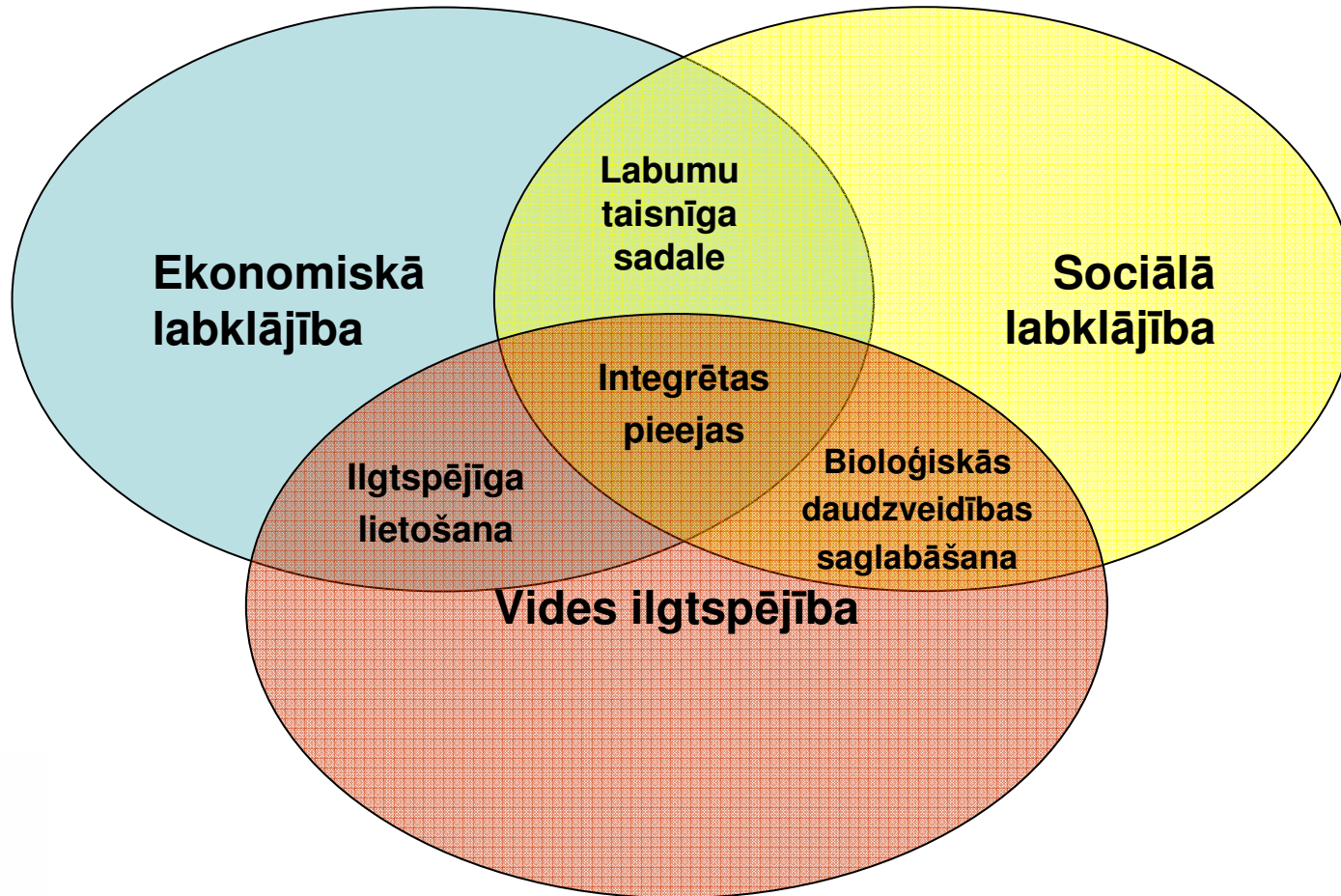
www.bef.lv

- Jāizprot ietekme uz blakus ekosistēmām
- Jāizvirza ilgtermiņa pārvaldības mērķi
- Jāizvēlas pareizs telpas un laika mērogs
- Sabiedrības iesaistīšana

Ekosistēmas pieeja

[Konvencija par bioloģisko daudzveidību]

Ekosistēmas pieeja

[Latvijas Republikas Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likums]

www.bef.lv

Ekosistēmas pieeja jūrā ir visaptveroša, zinātniski pamatota, integrēta pieeja cilvēka darbības pārvaldībai, lai noteiktu jūras ekosistēmai nelabvēlīgas ietekmes un veiktu efektīvus pasākumus šādu ietekmju mazināšanai, saglabājot ekosistēmas integritāti un ilgtspēju

Ekosistēmas pieeja

www.bef.lv

Ekosistēmu pieeja jūrā ir jūras ekosistēmas labumu izmantošana, nepārsniedzot tās sniegtās iespējas

Ekosistēmas pieeja ir antropocentriska – koncepcija balstās uz ekosistēmu kā pamatu cilvēka eksistencei

Ekosistēmas pakalpojumi

www.bef.lv

Ekosistēmas pakalpojumi ir visi labumi, ko ekosistēma sniedz cilvēkam

Daudzi ir “taustāmi”, bet par citiem mēs pat neaizdomājamies

1. Ekosistēmas produkti

zivis

aļģes

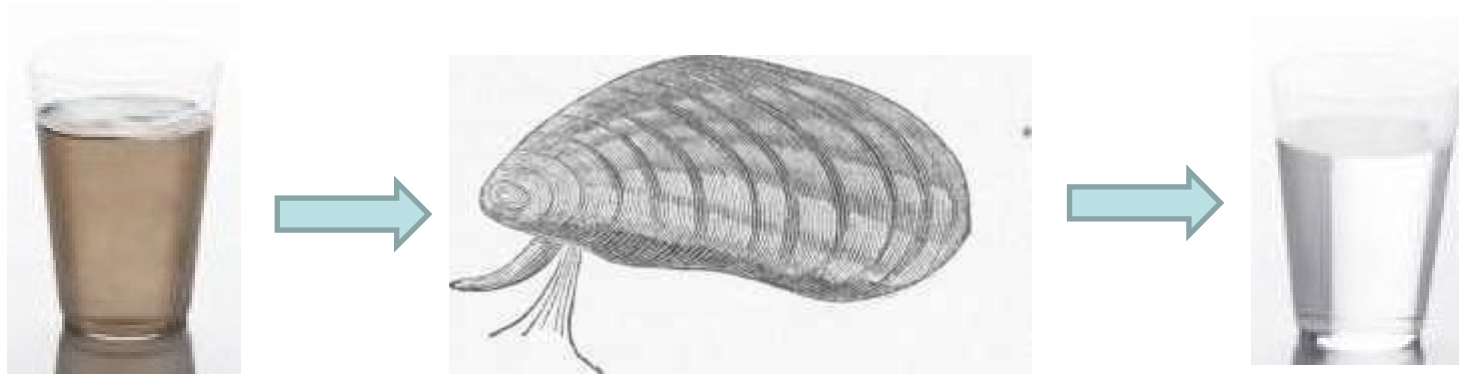

Derīgie izrakteņi

2. Vides procesu regulēšana

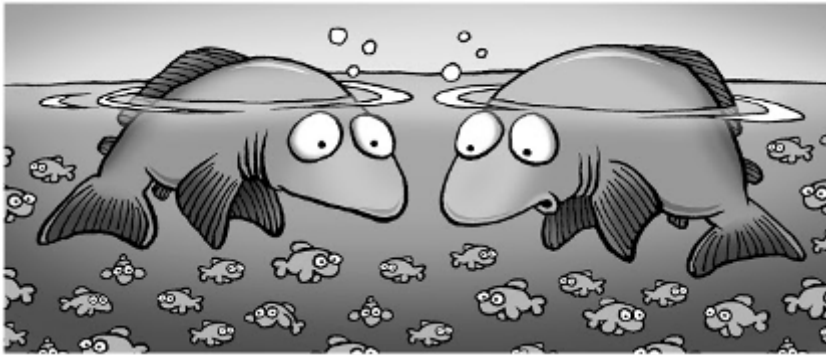
ūdens
attīrīšana

klimata
regulēšana

3. Ekosistēmas procesu, funkciju un citu pakalpojumu uzturēšana un atbalstīšana

vielu aprites cikls

nārsta vietas

4. Nemateriālie (kultūras) pakalpojumi

www.bef.lv

iedvesma

atpūta

zinātne

māksla

Dažādi iedalījumu varianti

www.bef.lv

- ❑ Apvieno vides procesu regulēšanu, Ekosistēmas procesu, funkciju uzturēšanu un atbalstīšanu
- ❑ Papildus: Bioloģisko daudzveidību atbalstošie pakalpojumi

**Ja Zemes ekosistēmas pārstās sniegt
cilvēcei savus pakalpojumus, cilvēce
ir lemta bojāejai**

**Ja Baltijas jūra pārstās sniegt savus
pakalpojumus, mūsu dzīves kvalitāte
būtiski samazināsies!**

